Diyabette Engeller Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Diyabette Engeller Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20027

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Diyabette Engeller Ölçe?i, Tip-2 diyabet hastalar?n?n hastal?klar?n? yönetme süreçlerinde kar??la?t?klar? çe?itli zorluklar? ve psikososyal engelleri ölçmek amac?yla Türkçe'ye uyarlanm?? (adaptasyon) bir araçt?r. 2016 y?l?nda Kahraman, Güngör-Tavsanl? ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilen Tip-2 diyabet hastalar?ndaki geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?, ölçe?in sekiz temel alt boyutta organize oldu?unu göstermektedir. Bu alt boyutlar, bireyin ilaç kullan?m?ndan sa?l?k profesyonelleriyle ili?kilerine kadar geni? bir yelpazedeki alg?lanan engelleri kapsamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabette Engeller Ölçe?i, Tip-2 diyabet, diyabet yönetimi, psikososyal engeller, geçerlilik ve güvenilirlik, adaptasyon, hasta e?itimi, Likert.

Yazarlar

G. Kahraman, N. Güngör-Tav?anl?, H. Baydur, D. Özmen, E. Özmen

Amaç

Ölçe?in temel amac?, diyabet hastalar?n?n kendi kendine bak?m ve hastal?k yönetimi süreçlerinde kar??la?t?klar? spesifik engelleri ve zorluklar? sistematik olarak belirlemektir. Bu engeller, hastan?n tedaviye uyumunu, kan ?ekeri kontrolünü ve genel ya?am kalitesini olumsuz etkileyen faktörleri içerir.

Elde edilen veriler, sa?l?k profesyonellerinin bireyselle?tirilmi? e?itim ve destek programlar? geli?tirmesine yard?mc? olmay? hedefler. Böylece, hastalar?n tedaviye uyumu art?r?labilir ve diyabetle ilgili komplikasyon riskleri azalt?labilir. Ölçek, hem klinik de?erlendirme hem de ara?t?rma amaçl? kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Yap? (Ölçe?in Ölçtü?ü Yap?)

Diyabette Engeller Ölçe?i, bireyin Tip-2 diyabet yönetimindeki çe?itli zorluklara yönelik alg?lar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?d?r. Bu yap?, bili?sel, davran??sal ve çevresel faktörlerin birle?imi olarak ele al?n?r ve toplam 68 maddeden olu?ur.

Ölçek, hastalar?n diyabeti yönetme becerilerini engelleyen sekiz ana faktörü içermektedir. Bu faktörler, hastalar?n ilaçlar?n? düzenli kullanma, kan ?ekerini izleme, yeterli bilgiye sahip olma ve sa?l?k sisteminden destek alma gibi kritik alanlardaki alg?lanan bariyerleri yans?tmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Diyabette Engeller Ölçe?i'nin geçerlilik çal??malar?, Türkiye'deki Tip-2 diyabet hastalar? örnekleminde gerçekle?tirilmi?tir. Kahraman ve arkada?lar? (2016) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini incelemi? ve orijinal yap?y? destekleyen sekiz faktörlü yap?y? do?rulam??t?r. Bu faktörler, diyabet yönetimindeki engellerin farkl? boyutlar?n? etkili bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l???n de?erlendirilmesi yoluyla yap?lm??t?r. Adaptasyon çal??mas? (2016), ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu raporlam??t?r. Her bir alt boyut için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?lar?n?n da kabul edilebilir düzeyde oldu?u kabul edilmektedir, bu da ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ilgili engelleri ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, adaptasyon çal??mas?nda incelenmi? ve sekiz temel alt boyut ortaya ç?km??t?r. Bu faktörler, diyabet yönetimindeki engellerin do?as?n? detayl?ca ayr??t?rmaktad?r. Toplamda 68 madde, bu sekiz faktöre da??lm??t?r:

?laç Engelleri: ?laç kullan?m? ve zamanlamas? ile ilgili zorluklar. (9 madde)
Kendisini ?zleme Engelleri: Kan ?ekeri ölçümü ve takibi s?ras?nda ya?anan duygusal veya davran??sal zorluklar. (4 madde)
Bilgi ve ?nanç Engelleri: Hastal??? yönetmek için gerekli bilgi eksikli?i veya yanl?? inançlar. (8 madde)
Tan?daki Engeller: Diyabet tan?s?n?n konulmas?yla ili?kili duygusal tepkiler ve zorluklar. (4 madde)
Sa?l?k Profesyonelleri ile ?li?kilerde Engeller: Sa?l?k ekibiyle ileti?im, destek veya dinlenilme konular?nda alg?lanan bariyerler. (17 madde)
Ya?am Tarz? De?i?ikli?i Engelleri: Diyet ve egzersiz gibi ya?am tarz? de?i?ikliklerinin ki?isel ve sosyal ili?kilere getirdi?i yükler. (12 madde)
Diyabetle Ba?a ç?kma Engelleri: Hastal??? iyi kontrol etmenin gerektirdi?i özveri ve çabaya dair zorluklar. (7 madde)
Öneri ve Destek Almada Engeller: Yönetim konusunda çok fazla veya çeli?kili öneri alma veya destek eksikli?i. (7 madde)

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (Derecelendirme: 2=kesinlikle kat?l?yorum - -2= kesinlikle kat?lm?yorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Tip-2 Diyabet Hastalar?

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türkiye'deki Tip-2 diyabet hastalar? üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? yap?lm??t?r. Ölçek, toplam 68 madde ve 8 alt faktörden olu?maktad?r.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Diyabet engelleri, hastal?k yönetimi, psikometri, Likert ölçe?i, adaptasyon, T2D, Nurgül Güngör-Tav?anl?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nurgül Güngör-Tav?anl?

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: nurgul.gungor@hotmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama ve geçerlilik/güvenilirlik çal??mas? **2016** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: scopemed.org.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: diyabette-engeller-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kahraman, G., Güngör- Tavsanl?, N., Baydur, H., Özmen, D. ve Özmen, E. (2016). Tip-2 diyabet hastalar?nda Diyabette Engeller Ölçe?inin geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 17*(1), 33-44.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Diyabette Engeller Ölçe?i Maddeleri

Ölçe?in alt boyutlar? ve örnek maddeleri a?a??da listelenmi?tir:

?laç Engelleri (9 m): Kendimi iyi hissetmedi?imde ilac?m? almak hakk?nda ne yapaca??m? bilmiyorum.
Kendisini ?zleme Engelleri (4 m): Kan ?ekerimi ölçmek hayal k?r?kl??? hissettiriyor.
Bilgi ve ?nanç Engelleri (8 m): ?eker hastal???m? kontrol edecek kadar bilgiye sahip de?ilim.
Tan?daki Engeller (4 m): Diyabet oldu?um söylendi?inde korku hissettim.
Sa?l?k Profesyonelleri ile ?li?kilerde Engeller (17 m): Sa?l?k profesyonellerince dinlenilmedi?imi hissediyorum.
Ya?am Tarz? De?i?ikli?i Engelleri (12 m): Diyabetim ki?isel ili?kilerim üzerine büyük bir yük getirmektedir.
Diyabetle Ba?a ç?kma Engelleri (7 m): Diyabeti iyi kontrol etmek özveri gerektirir.
Öneri ve Destek Almada Engeller (7 m): Diyabetimi yönetmek için ne yapmamam gerekti?i çok s?k söyleniyor.

ARABPSYCHOLOGY.COM